

לזריעה, וכאלו הוא זורעו ולא אֶזְרָה. אצל מותר לו לטמנו אם יחפור צדמה שיעור המכיל סחמים, והיינו שנים עשר קב, ויהיה צדמה שלשה טפחים, וטפח עפר על הצללים. אלה דברי רבי מאיר. וחכמים מתירים לו לטמון ארבעת קבין, ויהיה צדמה מקום הטמינה טפח בלבד. ומה שהתנו שיטמון במקום דריסת רגלי אדם. כדי שלא יצמח. והלכה כרבי מאיר: ג' פירות זאת ההלכה היא צריכה לעקרים אחד מהן הוא שפירות שביעית נאכלין עד זמן קצוב, ועוד יתבאר זה ואחר הזמן הוא אסור לאכול מה שנושתייר מהם אלא לעניים לדעת ר' יהודה, ורבי יוסי אומר שאחר הביעור אינו מותר לאכלם לא לעניים ולא לעשירים ור' אליעזר דעתו כדעת רבי יהודה אבל רבי יהושע דעתו כדעת רבי יוסי ועוד שזה הלוח שדברו יוסי בכאן הוא שזירעו קודם שנה שביעית ויגדל ממנו תחת הארץ הפרי אשר יאכל קודם שנה שביעית וכשנססה עליו שנה שביעית יהיו עלי הלוח נראין על הארץ ובשביל זה אמר ר' אליעזר שאם לִקְטוּ הַעֲנָיִים אֶת עֲלֵיו בשיעית ואחר כן תלשוהו לאחר שביעית אין חייב כלום ואם לא לקטו עליו יעשה חשבון וענין החשבון כמו שאמרו והוא כשיעקור אחר השמיטה לב' שנים יתן לעניים השליש ואם יעקור אחר שלש שנים יתן לעניים הרביעי ועל זה הדרך יתן לעניים חלק שנה שביעית מכלל השנים שיעמוד תחת הארץ וזה על העיקר אשר יסדנו ובארנו שדעתו להתיר לעניים ולאכול פירות שביעית אחר הביעור. ורבי יהושע אומר וכו' אין לעניים עמו חשבון. שדעתו כמו שאמרו שאינו מתיר לאכול פירות שביעית אחר הביעור לאחר והלכה כר' יהושע:

רמב"ם דפוס ישן

ומה שאמר שיטמון במקום דריסת רגלי האדם. כדי שלא יצמחו ואין הלכה כרבי מאיר: ג' פירות זאת ההלכה היא צריכה לעקרים אחד מהן הוא שפירות שביעית נאכלין עד זמן קצוב, ועוד יתבאר זה ואחר הזמן הוא אסור לאכול מה שנושתייר מהם אלא לעניים לדעת ר' יהודה, ורבי יוסי אומר שאחר הביעור אינו מותר לאכלם לא לעניים ולא לעשירים ור' אליעזר דעתו כדעת רבי יהודה אבל רבי יהושע דעתו כדעת רבי יוסי ועוד שזה הלוח שדברו יוסי בכאן הוא שזירעו קודם שנה שביעית ויגדל ממנו תחת הארץ הפרי אשר יאכל קודם שנה שביעית וכשנססה עליו שנה שביעית יהיו עלי הלוח נראין על הארץ ובשביל זה אמר ר' אליעזר שאם לִקְטוּ הַעֲנָיִים אֶת עֲלֵיו בשיעית ואחר כן תלשוהו לאחר שביעית אין חייב כלום ואם לא לקטו עליו יעשה חשבון וענין החשבון כמו שאמרו והוא כשיעקור אחר השמיטה לב' שנים יתן לעניים השליש ואם יעקור אחר שלש שנים יתן לעניים הרביעי ועל זה הדרך יתן לעניים חלק שנה שביעית מכלל השנים שיעמוד תחת הארץ וזה על העיקר אשר יסדנו ובארנו שדעתו להתיר לעניים ולאכול פירות שביעית אחר הביעור. ורבי יהושע אומר וכו' אין לעניים עמו חשבון. שדעתו כמו שאמרו שאינו מתיר לאכול פירות שביעית אחר הביעור לאחר והלכה כר' יהושע:

הערות לר"ש

1 חלקין ונדהקין יחד ביותר, מהר"א פולדא (דפוס וילנא).

ליקוטים

[שייך לעיל עמ' כח]

יא. במשנה. חורי הנמלים כו'. בפי' הר"ש והרע"ב אחריו משמע דאחר שהתחילו לקצור מקצת השדה אז אף אם החורים בתוך הקמה, העליונים לעניים. ולא ידענו מה דחקם להוציא המשנה מפשטה, דמשמע [מסתמא דמתניתין] דמה שבתוך הקמה אף שכבר נקצר מקצת השדה הרי הוא של בעה"ב. וכו' מפירש"י בחולין ובשנ"א ובהרמב"ם בחבורו (פ"ד מהל' מת"ע ה"ט) ור' מאיר פליג ארישא נמי ומכוון לישראל דהכל שבדבריו, וזה לכאורה נגד הרמב"ם שם. והנה הרמב"ם פסק כר"מ. ועי' תוי"ט ותוספות חדשים. ול"ג משום דסתם לן תנא בפ"ה דמעשרות מ"ד כוותיה דלא חלק שם בין עליונים ותחתונים (ובזה י"ל דגם הרמב"ם אינו יצאנו וה"ל ספק לקט, אמנם זה

טפחים וגובה העפר שעל גזיו טפח: במקום דריסת האדם. כדי שלא יצמחו: ר"ש יוסי ורבי יונה הוא עד כדון לוף. צללים, אמר ר' יונה הוא לוף הוא צללים. אמר ר' יוסי מסתדר צללים [אפילו] צפחות מוכן מותר, דאינון שפויין: ג' לוף. של שביעית שעדיין מתקיים צורך שמינית, ועלי הלוח יש להן זיעור ועיקרו אין לו זיעור כדמתן לקמן בפ"ו (מ"א-ב). ואמרינן צירושלמי (שם) דר' אליעזר סבר כרבי יהודה דאמר לקמן בפ"ט (מ"ח) עניים אוכלים אחר הביעור ולא עשירים, ולכך קאמר ר' אליעזר דאם לקטו עניים עליו שביעית לקטו, ואם לאו, נמלא דיש צלוח זה עלים שגדלו שביעית מקמתן, ומקמתן שמינית גדלו, ונריך לעשות חשבון עם העניים לפי שחלקו מעורב עם חלקם, דמה שגדל

קבים עדו גובה טפח וטפח עפר על גביו וטומנו במקום דריסת אדם: ג' לוף שעברה עליו שביעית רבי אליעזר אומר אם לקטו העניים את עליו לקטו ואם לאו יעשה חשבון עם העניים, רבי יהושע אומר אם שנינו נוסחאות: 1 ע"ל, ר"מ.

עניים אוכלים אחר הביעור ולא עשירים, ולכך קאמר ר' אליעזר דאם לקטו עניים עליו שביעית לקטו, ואם לאו, נמלא דיש צלוח זה עלים שגדלו שביעית מקמתן, ומקמתן שמינית גדלו, ונריך לעשות חשבון עם העניים לפי שחלקו מעורב עם חלקם, דמה שגדל

ממנו תחת האדמה הפרי הנאכל לפני שנה שביעית, ונכנסה עליו שנה שביעית כשעלי הלוח נראין על האדמה. ואמר רבי אליעזר שאם לִקְטוּ הַעֲנָיִים אֶת עֲלֵיו שביעית ואחר כך עקרו הוא אחר שביעית אינו חייב כלום. ואם לא נלקטו עֲלֵיו יעשה חשבון. ואופן אותו חשבון. והיינו, שאם עקרו שנה אחת

פירוש מהר"י בן מלכי צדק

עשירים. ר' יוסי פתר מתני' קודם שגזרו על הספיחין ובלוף עצמו, והיכי דמי כגון שנטעו בששית ועשה ביצים בששית ודיכנו בתחילת שביעית ובשמינית עקרו כולו. ר' אליעזר סבר יעשה חשבון עם העניים, שאם הדיכון כעיקור כולו לבעל הבית שהרי מששית נעקר ואם אין הדיכון כעיקור אין כולו לבעל הבית אלא משל שניהם דהא בששית ובשביעית גדל וסבר כר' יהודה דאמר לעניים, הלכך יעשה חשבון מזה הלוח כמפורש בברייתא. ור' יהושע סבר אין לעניים עמו חשבון, מאי טעמא דאם דיכון כעיקור לבעל הבית הוא ואם אין דיכון כעיקור נמי לבעל הבית הוא כר' יוסי הלכך אין לעניים עמו חשבון. אם לִקְטוּ הַעֲנָיִים עֲלֵיו. לע"ז פרוני. ואם לאו יעשה חשבון עם העניים. דסבר כר' יהודה דאמר העניים אוכלין אחר (המועד) [הביעור]² אבל לא העשירים. גרסינן רבי יוסי פתר מתני' בשנטעו שנת ר' ועשה ביצים בשנה ר' ודיכנו בז', ואפ"ה הוציאו עלין, ועקרו במוצאי ז' היינו אחר הביעור. אם תאמר דיכון כעיקור כלומר כאילו מאז עקרו ונשאר לו עד מוצאי שביעית שהרי כך העמדנוהו שעקרו בז', עתה אם דיכון כעיקור הוא כולו לעניים שעניים אוכלין אחר הביעור אבל לא

עניים אוכלים אחר הביעור ולא עשירים, ולכך קאמר ר' אליעזר דאם לקטו עניים עליו שביעית לקטו, ואם לאו, נמלא דיש צלוח זה עלים שגדלו שביעית מקמתן, ומקמתן שמינית גדלו, ונריך לעשות חשבון עם העניים לפי שחלקו מעורב עם חלקם, דמה שגדל מוגבל, ושיחצאר (פ"ט מ"ג). ולאחר אותו זמן אסור לאכול מה שנשאר מהן אלא לעניים, לדעת רבי יהודה. ור' יוסי אומר שאחר הביעור אין מותרין באכילה לא לעניים ולא לעשירים. ורבי אליעזר סובר כדעת רבי יהודה, ורבי יהושע סובר כדעת רבי יוסי. ועוד שהלוח הזה שזירעו בו כאן, הוא שזרעו לפני שנה שביעית, וגדל ממנו תחת האדמה הפרי הנאכל לפני שנה שביעית, ונכנסה עליו שנה שביעית כשעלי הלוח נראין על האדמה. ואמר רבי אליעזר שאם לִקְטוּ הַעֲנָיִים אֶת עֲלֵיו שביעית ואחר כך עקרו הוא אחר שביעית אינו חייב כלום. ואם לא נלקטו עֲלֵיו יעשה חשבון. ואופן אותו חשבון. והיינו, שאם עקרו שנה אחת

מוכן מותר, דאינון שפייין. ג' לוף שעברה וכו'. ר' יוחנן פתר מתני' בלוף [ששית]¹ שנכנס בז' ונעקר במאורפות כדיניה ואחר שנעקר הניחו במקומו והוציא עלין. ומתני' אחר שגזרו על הספיחין. ור' אליעזר כרבי יהודה (לקמן פ"ט מ"ח) הלכך העלין כולן לעניים ור' יהושע סבר כר' יוסי הלכך אם ליקטו העניים את העלין ליקטו ואם לאו אין לעניים עמו חשבון שהעלין לבעל הבית. אבל בלוף גופיה לא פליגי דודאי מאחר שעקרו לא חל עליה קדושת שביעית ודבעל הבית. [ר' יוסי] אימי [נמי]¹ מוקים מתני' כר' יוחנן, מיהו מוקים לה מימות משה, דסבר איסור ספיחין מן התורה. ר' ירמיה פתר מתני' בעלי לוף שוטה (שלא נצטוינו לעוקרו, שלא נצטוינו לעקור אלא לוף פיקח)¹, שאין ביעור לעיקור אפי' [לא]¹ תלשו בשביעית אבל לעלים [לחודייהו]¹ יש ביעור אפילו תלשן. ואם לא עשה כלום מעשה בעלין אפילו רבי אליעזר מודה דאין לעניים עמו חשבון, אלא כגון ששיקף בעלין פ"י חתך עלי הלוח השוטה מששית ועתה בשביעית הוציא עלים אחרים ובמוצאי שביעית הלך ותלש כל הלוח בעליו, ר' אליעזר סבר צריך ליתנם לעניים כר' יהודה ור' יהושע סבר אין לעניים עמו חשבון שהרי לא נחתכו בשביעית אי נמי כר' יוסי דאמר בין עניים בין

פירוש הרא"ש

הכרי ג' טפחים ועל גובה עפר טפח: מקום דריסת אדם. כדי שלא יצמח. ומפרש צירושלמי דצללים לא צעו כולי האי: ג' שעברה עֲלֵיו שביעית. ונכנס עליו שמינית והוא מתקיים זמן מרובה צורך ותמן לקמן (פ"ו מ"א-ב) דעלי הלוח יש לו זיעור ועיקרו אין לו זיעור: אם לִקְטוּ הַעֲנָיִים אֶת עֲלֵיו שביעית לקטו, ואם לאו יעשה חשבון עם העניים, רבי יהושע אומר אם שנינו נוסחאות: 1 ע"ל, ר"מ.

עניים אוכלים אחר הביעור ולא עשירים, ולכך קאמר ר' אליעזר דאם לקטו עניים עליו שביעית לקטו, ואם לאו, נמלא דיש צלוח זה עלים שגדלו שביעית מקמתן, ומקמתן שמינית גדלו, ונריך לעשות חשבון עם העניים לפי שחלקו מעורב עם חלקם, דמה שגדל מוגבל, ושיחצאר (פ"ט מ"ג). ולאחר אותו זמן אסור לאכול מה שנשאר מהן אלא לעניים, לדעת רבי יהודה. ור' יוסי אומר שאחר הביעור אין מותרין באכילה לא לעניים ולא לעשירים. ורבי אליעזר סובר כדעת רבי יהודה, ורבי יהושע סובר כדעת רבי יוסי. ועוד שהלוח הזה שזירעו בו כאן, הוא שזרעו לפני שנה שביעית, וגדל ממנו תחת האדמה הפרי הנאכל לפני שנה שביעית, ונכנסה עליו שנה שביעית כשעלי הלוח נראין על האדמה. ואמר רבי אליעזר שאם לִקְטוּ הַעֲנָיִים אֶת עֲלֵיו שביעית ואחר כך עקרו הוא אחר שביעית אינו חייב כלום. ואם לא נלקטו עֲלֵיו יעשה חשבון. ואופן אותו חשבון. והיינו, שאם עקרו שנה אחת

1 כנ"ד.

מתנגד לדעתי בכונתו דר"מ שכתבתי, אלא דבזה לא פסק כוותיה). ואע"ג דבתרי מסכתות אין סדר למשנה, מ"מ מידי ספק לא הוי כמו ספיקא דרבנותא או ספיקא דדינא דלא דמי לשאר ספיקות, עיי' שאג"א תשרי צ' (רש"ש).

רמב"ם דפוס ישן ד לוף ש"ע ערב שביעית. זה הדבר כשישלם הלוף קודם שביעית ולא נשאר בו אלא לחפור עליו ולעקור הבצלים:

הערות לר"ש

2 כ"י והמהר"י לנדא. ובר"י: ור"י יהודה. 4 כ"י. וכע"ז בהג' מהר"י לנדא: אין אפשר לומר. ובר"י: אין צריך לומר. 5 בכ"י: היתה. 6 בהגהות הגר"א: סבר ר' אמי אין איסור ספיחים תורה. 7 ר"ל ר"ה של שמינית (הג' הגר"א). 8 בהג' הגר"א: בשביעית. 9 בהג' הגר"א: עשה ביצים בשביעית. 10 בהג' הגר"א ליתא תיבת "מספק". 11 בהג' הגר"א הגיה: ועשה ביצה בשביעית, ודיכנו בשישית, ועקרו בשביעית אין תימר. 12 בהג' הגר"א: "לפיכך אין לעניים עמו חשבון" נמחק, ובמקומו הגיה: ועשה חשבון עם העניים. וז"ל: ובסוף הלכה מסיק הדה אמרה שדיכון כעיקור.

ליקוטים

[שייך לעיל עמוד ו]

א. במשנה. מאימתי כ"א מותרין בלבקט משילכו הנמושות. בתוספות רע"ק הניח בצ"ע דלמה לא תקנה לו שיהו לבעה"ב ע"ש. ובמחכ"ת אישתמיטתיה מש"כ הרא"ש בפ' אלו מציאות במשנה דמצא בגל (ב"מ כ"ה): (וכן הנ"י שם) דלא עדיפא חצירו מידו (כה"ג אמרינן שם (קב). כל היכא דאיהו זכי חצרו וכיא ליה כו' ע"ש), דאילו בא לידו קודם יאוש לא קני כו', ועי' בש"ך סי' רס"ח סק"ב ובסמ"ע סי' ר"ט סק"ב. ובזה א"ש הא דאיתא בירושלמי מתנות עניים שבשדה שאין עניים מקפדין עליהן הרי הוא של בעה"ב משום דכיון דלא קפדי עליהם מעיקרא מיד זכתה לו שדהו לבעה"ב. ולי קשה דמאי מהני יאוש עניים דהרי יאוש מטעם הפקר הוא, וכמו דא"ר אליעזר לעיל פ"ה מ"ב, וכי היאך העני הזה מחליף דבר שלף בא ברשותו, ה"ל היאך יפקירו דבר כו', ע"י פ' מרובה (טו), ואולי כיון דכל העניים מיאשי והתורה לא זכתה אלא להם עניים מצו לאפקורי [דלכל העניים יחד הוי כאילו כבר בא לרשותם], ור"א לא קאמר אלא דעני פקטי אינו יכול להחליף, ומדויק היטב לישינה וכי היאך העני הזה כו', הנה דוקא. ומה שהקשה עוד (באות הקודם) מקטני עניים דגם להם חלק בזה ולדידהו הוה יאוש שלא מדעת ע"ש. ו"ל דל"מ, דהא אפי' אם כבר זכו בו אין בהם משום גזל אלא מפני דרכי שלום היכא דאין דעת אחרת מקנה אותן כמו מציאה, וכן מתנות עניים דהוה כמו הפקר.

שביעית לעניים ומה שגדל בשמינית דבעל הזית. ור' יהושע² דאמר לאין לעניים עמו חשבון סבר כו' יוסי דאמר אחד עניים ואחד עשירים אוכלין אחד הבעור. וא"ת [והא] צירק אזלינן צמר לקיטה צין לענין שביעית צין לענין מעשר, כדמוכח [בסוף] פ"ק דר"ה לקטו העניים את עליו לקטו שהוא מתיר לעניים לאכול. (דף ג:). ובסוף הגדול מן הירק (מ"ד דף נ:). כמו שאפרש לקמן בפ"ט (מ"א), וא"כ האי לוף נלקט בשמינית אין עליו תורת שביעית. ויש לומר דמתני' איירי כגון דעקרוהו עם עליו צסוף שביעית, ועקרוהו צמארופות כדניו (מ"ד), והניחאוהו צמקומו וחזר וגשרש והוסוף גידולין בשמינית, לפיכך נריך לעשות חשבון עם העניים. ועוד יש ענין דלא אזלינן צירק צמר לקיטה כמו אס נגמר גידולין כמו שאפרש לקמן בפ"ט (מ"א). ומיהו [גצין] לוף אין שייך⁴ לומר כן, דלוף של שנה זו גדל בשניה כצראשונה, וכן בשלישית וכן ברביעית, כדמוכח צתוספתא (פ"ד) וצירושלמי כמו שאפרש כאן (בסימא דמתני'). וצירושלמי (סס) פריך מהא דגזרו על הספיחים ומשני שינוי טובא. וזהו לשון הירושלמי (סס) ר' אבהו צסס ר' יוחנן אחיא דר' יודא כו' אליעזר ודרבי יוסי כרבי יהושע, דתני תמן (פ"ט מ"ח) העניים אוכלין אחד הבעור אצל לא עשירים דצרי ר' יודה ר' יוסי אומר אחד עניים ואחד עשירים אוכלין אחד הבעור. ר' אמי צעי קומי רבי יוחנן מתני' עד שלא גזרו על הספיחים, אמר ליה וכי בעלייה היית⁵, סבר ר' אמי אמר⁶ איסור ספיחים תורה. אמר רבי ירמיה בעלי לוף שטתה היא מתני'. אייתי רב אושעיא מתני' דבר קפרא מן דרומא ותני עלי לוף ועלי צללים אית לך למימר עלי צללים השוטים. מילתיה דר' ירמיה אמר דבר שיש צו ציעור שנמצא צחוק דבר שאין לו ציעור יש לו ציעור. מה עמד ליה ר' ירמיה, פתר ליה צשסיקף בעלים. ר' יוסי פתר לה מתני' לפני ראש השנה⁷ שביעית. נטעו לפני ר"ה שביעית⁸ עשה צינים לפני שביעית⁹, ודיכנו שביעית, עקרו צמוכאי שביעית, אין תימר דדיכון כעיקור כולו לעניים, אין תימר אין דיכון כעיקור אין כולו לעניים. מספק¹⁰ יעשה חשבון עם העניים. ר' חזקיה פתר מתני' ערב ר"ה שביעית. נטעו ערב ר"ה (שביעית) ועשה צינה צתחלת שביעית, ודיכנו שביעית, ועקרו צסוף שביעית¹¹. אין תימר דיכון כעיקור כולו לצעל הצית, אין תימר אין דיכון כעיקור [אין כולו לצעה"ב], לפיכך אין לעניים עמו חשבון¹². עשה צארך ג' שנים, נותן לעניים רובע. צ' שנים, נותן לעניים שלש. שנה אחת, נותן לעניים מחנה. פירוש. מתני'. דשריא צאכילה. עד שלא גזרו על הספיחים. דתן לקמן בפ"ט (מ"א) כל הספיחים אסורין, ואפילו צאכילה [אסורין] כדמוכח בפ"ק דמנחות (דף ה:). אמר ליה וכי בעלייה היית⁵. כלומר וכי גזירה דרבנן היא. ונקט עלייה לפי שהיו רגילין לעשות גזירות בעלייה, כדאשכחן צסוף צן סורר (פגהדרין דף עז). בעליית צית נחזה צלוד וצפ"ק דצנת (דף ג:). בעליית חנניה צן גרון גצי י"ח דבר וצתוצות צפרק נערה (דף נ:). מדברים טובים שנאמרו בעלייה [וצמנחות (דף מה). שהעלו לו שלש מאות גרבי צמן בעלייה לדרוש ספר יחזקאל]. סבר ר' אבוי [אמר] איסור ספיחים תורה. שהצין מתוך דצרי ר' יוחנן דמאן דאסר ספיחים מדאורייתא אסר. אמר ר' ירמיה בעלי לוף שוטתה היא מתני'. כלומר שלא גדלו שביעית כי אס העלים, וכבר גדל העיקר משנה

שביעית לעניים ומה שגדל בשמינית דבעל הזית.

והוא עקרו שנתיים

אחר השמטה יתן לעניים השליש.

ואם עקרו לאחר שלש

שנים יתן לעניים הרביעי.

ועל דרך זה יתן לעניים חלק

שנה שביעית מכלל השנים שהיה קיים צאדמה.

וזה לפי היסוד שאמרנו לפי דעתו

שהוא מתיר לעניים לאכול

פירות שביעית אחר הבעור.

ורבי יהושע אומר אין לעניים

עמו חשבון לפי שדעתו

כמו שאמרנו שאינו מתיר אכילת פירות שביעית אחר

הבעור, למי שיהיה. והלכה כרבי יהושע: ד צד"א

צשגגמר הלוף לפני השביעית ולא נותר אלא לחפור

מעליו ולעקרו:

פירוש מהר"י בן מלכי צדק

מאי טעמא אם תאמר דיכון כעיקור כולו לבעל הבית שעניים ועשירים אוכלין אחר הבעור כלומר כל חד וחד אכיל מאי דנקיט, ואם אין דיכון כעיקור נמי כולו לבעל הבית דהא במוצאי שביעית עקרו הילכך לבעל הבית, דקסבר כרבי יוסי דאמר בין עניים בין עשירים אוכלין אחר הבעור לפיכך אין לעניים עמו חשבון. ד לוף ש"ע ערב שביעית שנכנס לעניים וכו' עוקרין. וקשיא לן ומותר לעוקרו ולהפסידו ופירקו בירושלמי א"ר יוסי תיפתר עד שלא צמחו שעדיין לא הוציאו ספיחין.

פירוש הרא"ש

[צשמינית]. וא"ת היכי משכחת לה דעלי הלוף שוטתה מתקיים צארך עד שנה שמינית והא אמרינן לקמן (צפ"ט) [צפ"ז מ"א] דעלי הלוף שוטתה יש לו ציעור לפי שאינו מתקיים צארך, וי"ל דצודאי מי שמניחו לעמוד צארך אינו מתקיים עד מוצאי שביעית והכא איירי כגון שעקר הלוף עם העלין צחורף וטמנו צארך ואחר שעבר זמן הקרת חזר ונטעו והוסוף גידולים, וצירושלמי משני עוד שינוי אחריתי:

ובפי' הרמב"ם משמע דאין הטעם משום יאוש רק כיון דעניים תו לא יבואו קרינן ביה לעני ולגר תעזוב ולא לעורבים כו' דאיתא [כן] בחולין (קלד ב'), וכן משמע בירושלמי (רש"ש).